

Рецензія
офіційного рецензента
на дисертаційну роботу Метельської Анни Володимирівни
«Особливості формування іміджу політичного лідера»,
представленої на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 052 – Політологія

Актуальність теми дисертації. На основі аналізу поведінкових процесів суспільства дисертантка приходить до висновку, що «актуальним залишається вплив ціннісного складника у формуванні іміджу політичного лідера. Побудова того чи іншого образу українського політика залежить від уявлень, очікувань та ціннісних орієнтацій соціуму». Саме в такому контексті дисертантка вважає необхідним аналізувати особливості формування іміджу політичного лідера в Україні.

На підставі аналізу сучасних концепцій іміджу та розмаїття наукових підходів до визначення поняття авторка приходить до висновку, що поняття «імідж» є міждисциплінарним. Запропоновано авторське розширене поняття іміджу політичного лідера, що визначається як концептуальний образ, який виступає основним активом, який пропонується на політичному ринку та відображає образ політичного діяча або іншого суб'єкта політичного процесу, створений з метою емоційного та психологічного впливу на виборців, сприяючи популяризації та позиціонуванню в електоральному полі. Очікуваний ефект полягає в покращенні сприйняття виборцями соціальної ролі, яку втілює політичний лідер через автентичний політичний образ.

У ході роботи над дисертацією та на підставі даних соціологічних досліджень дисертантка стверджує, що образи та сприйняття суспільством політиків напряду пов'язані з їх поглядами та цінностями. Тому політичному технологу або консультанту необхідно опиратися на ціннісні переконання

виборців, щоб створити або коригувати імідж політичного лідера з метою досягнення основної мети - перемоги на виборах.

Дослідниця надає значну увагу стратегії іміджу політика, яку вона визначає як послідовний план впровадження різних дій і технологій з метою приведення політика до влади або продовження його політичної кар'єри. Уточнено фактори та чинники, що впливають на формування іміджу політичного лідера, до яких було віднесено комунікаційні стратегії, публічну репутацію, спосіб взаємодії з виборцями, міжнародний контекст, що робить дослідження іміджу політичного лідера більш об'єктивним та глибоким, та сприяє кращому розумінню впливу цього іміджу на політичні процеси та суспільство в цілому.

Мета роботи полягає у визначенні умов та інструментів, що впливають на особливості формування іміджу політичного лідера, зокрема в контексті сучасних політичних технологій та еволюції змін у культурно-ціннісних та політичних орієнтаціях громадян України.

Наукова новизна отриманих результатів. У даному дисертаційному дослідженні зосереджено увагу на особливостях іміджу як суспільно-політичного явища, використовуючи міждисциплінарний підхід, що включає концепції та методи з політології, психології, медіа виробництва та соціології. Це дозволяє глибше розуміти процеси формування іміджу політичного лідера та розвивати нові підходи до аналізу та управління політичними іміджами в сучасному політичному середовищі. Досліджено еволюцію іміджу від ранніх форм домодерної культури до сучасних виявів у суспільстві.

Крім того, у дисертації вперше запропонована авторська стратегія формування іміджу політичного лідера, яка включає такі аспекти, як цифрова трансформація, емоційний зв'язок, кібербезпека, індивідуалізація через штучний інтелект та співпраця з інноваційними стартапами. Також надані практичні рекомендації щодо формування іміджу політичного лідера.

У дисертації розглянута стратегія управління онлайн-репутацією, яка відрізняється від інших підходів своїм комплексним аналізом соціальних медіа, новинних джерел, моніторингом веб-форумів, аналізом ключових слів та хештегів, а також використанням інструментів для оцінки структури та тону відгуків. Використання big data та штучного інтелекту покликане забезпечити більш точне вимірювання репутації та ефективніший вплив на неї.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення отриманих у цьому дослідженні результатів виявляється у створенні ефективних методик формування політичного лідерства в умовах еволюції політичної культури в Україні. Ці результати сприяють подальшому розвитку наукових досліджень у галузі політичної іміджології. Отримані висновки можуть служити методологічною та стратегічною основою для розробки іміджів політичних лідерів та політичних партій. Матеріали даного дослідження можуть бути використані представниками політичної спільноти для підготовки навчальних курсів з політології, політичної філософії та соціології, політичного маркетингу та політичного іміджмейкінгу. Крім того, вони можуть бути використані при написанні підручників і навчальних посібників.

Репрезентативність результатів дослідження базується на вдалому плануванні наукових досліджень із застосуванням комплексного підходу, використанні сучасних методик, достатній кількості та тривалості спостережень, адекватній статистичній обробці отриманих результатів, що дозволило ґрунтовно аргументувати положення та висновки дисертаційної роботи.

Відповідність дисертації профілю вченої ради. За змістом дисертаційна робота Метельської А. В. «*Особливості формування іміджу політичного лідера*», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, повністю відповідає спеціальності 052 - Політологія.

Аналіз змісту дисертації. Структура дисертаційної роботи відповідає класичному формату і має загальний обсяг у 247 сторінок друкованого тексту, при цьому основна частина становить 228 сторінок. Конкретно, ця структура включає в себе наступні елементи: анотація, вступ, три розділи, які поділені на підрозділи, висновки до кожного розділу, загальні висновки та список використаних джерел, в якому зазначено 248 джерел.

У вступі представлені відомості про актуальність дослідження, зв'язок роботи із науковими програмами, планами та темами. Описані мета та завдання досліджень, використані методи, висвітлена наукова новизна отриманих результатів, їх практична значимість, а також подані дані про апробацію результатів дисертації та публікації.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади дослідження іміджу політичного лідера». У першому розділі дисертації представлено аналіз політологічної сутності іміджу політичного лідера держави. Досліджено його роль, особливості, фактори та засоби формування, зокрема в контексті медійної складової успішного формування суспільної думки. Сформульовано ключові теоретико-методологічні аспекти реалізації іміджу в політичній системі України.

Автор дисертації пропонує своє визначення іміджу політичного лідера, ґрунтуючись на аналізі тлумачень таких понять, як "імідж", "політичний імідж", "імідж політичного лідера". Зазначено, що політологічна сутність іміджу політичного лідера включає особистісні характеристики кандидата та медійні засоби, які формуються в результаті взаємодії з суспільно-політичними групами.

У розділі розглядається особливості створення іміджу політичного лідера, вказуючи на його політологічну категорію, яка об'єднує особистісні якості кандидата та медійну кампанію. Важливою є наявність чіткої медійної стратегії для корекції іміджу кандидата, використовуючи як вербальну, так і невербальну комунікацію. Зазначається, що невербальні засоби грають

ключову роль, оскільки близько 70% інформації отримують від них, що підсилює ефективність медійного просування кандидата.

Загалом, розділ отримав позитивну оцінку за об'ємну роботу та ретельний аналіз різних поглядів та теорій на тему, проте рекомендується зосередитися на більш тісно пов'язаних з темою дослідження аспектах.

У вищезазначеному розділі також структуруються компоненти іміджу політичного лідера, враховуючи суспільно-політичні групи, взаємодію з якими неможлива без комплексного використання медійних комунікацій та без урахування зовнішніх і внутрішніх чинників впливу. Визначаються цілі формування іміджу, зокрема формування та підтримка обраного медійного образу у суспільному просторі та мінімізація можливостей маніпуляцій політичних опонентів через корекцію наявного образу, а не його підміну.

Розділ 2 «Імідж політичного лідера в розрізі президентської передвиборчої кампанії: міжнародний та український досвід» У другому розділі дисертаційної роботи виконано аналіз сучасних тенденцій та особливостей політичних кампаній в Україні та світі, а також вивчено стан та ефективність створення та реалізації іміджу окремих політичних діячів. Це дозволило виявити важливу роль невербальних комунікацій у формуванні та утриманні іміджу політичного лідера.

Розділ 3 «Стратегія формування іміджу політичного лідера в контексті президентської передвиборчої кампанії». В даному розділі розглянуті основні аспекти формування іміджу кандидата на посаду президента України. Зазначено важливість вивчення кандидата як частини команди з метою підвищення соціальної підтримки в суспільстві та ефективної взаємодії з цільовими категоріями виборців.

Узагальнені та систематизовані різні підходи до створення іміджу політичного лідера, включаючи результати наукових досліджень та експериментальних розробок у різних країнах світу. Також розглянуто

моделі створення іміджу за допомогою невербальної комунікації в контексті євроінтеграційних процесів в Україні.

Сформульовані в роботі положення та науково-методологічні рекомендації, спрямовані на ефективне формування та реалізацію іміджу політичного лідера. Практична реалізація запропонованих ідей може сприяти підвищенню рівня політичної культури та забезпечити вищу якість представлення кандидатів під час виборчого процесу.

Висновки. У висновках викладено здобуті у дисертації найбільш важливі наукові та практичні результати, які висвітлюють успішне вирішення поставлених здобувачем наукових завдань.

Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових і фахових виданнях. За матеріалами дисертації опубліковано 8 публікацій: з них 3 статті розміщені у виданнях, які визнані МОН України фаховими, 1 стаття у міжнародному періодичному виданні та 4 тез виступів на науково-практичних конференціях.

Питання та зауваження до дисертації. Розглядаючи дисертаційну роботу Метельської А.В. взагалі позитивно, можна вказати на деякі аспекти та запропоновані ідеї:

1) Як зазначалося раніше, у першому розділі авторка провела докладний аналіз різних теоретико-методологічних підходів до розуміння поняття імідж . Однак важливо було б чітко сформулювати зміст понять "політичний імідж" та "політичний імідж лідера" у висновках до розділу, щоб визначити об'єкт дослідження.

2) У другому розділі дисертанткою приділено багато уваги аналізу виборів у країнах ЄС та США. Проте доцільно було б звернути увагу на країни азійського регіону. Також можна було б проаналізувати вдалу комбінацію засобів комунікації.

3) У третьому розділі, що стосується стратегії політичного іміджу, авторка розкриває стратегії крок за кроком та технології формування образу

політичного лідера, зосереджуючись на невербальних комунікаціях у іміджі та репутаційній корекції. Зауважимо, що розширення обговорення ролі соціальних мереж і штучного інтелекту в третьому розділі було б логічним доповненням.

Висновок. Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальне позитивне ставлення до роботи, не зменшують її наукової новизни та практичної значимості.

Вважаю, що дисертація Метельської А. В. «Особливості формування іміджу політичного лідера» є самостійною та завершеною науковою працею, яка містить низку нових, актуальних та достовірних результатів, що свідчать про її важливе значення для сфери політології.

Дисертація повністю відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (з наступними змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її авторка *Метельська Анна Володимирівна*, заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю - 052 «Політологія».

Рецензент - кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Державного торговельно-економічного університету

Ірина ДИННИК

Підпис *Ірина Динник* засвідчую
Начальник відділу кадрів _____

И Шевченко